

GHEORGHE POSTICĂ, *Civilizația veche românească din Moldova*, "Știința", Chișinău, 1995, 79 p.

Sub egida Institutului de Arheologie și Istorie Veche al Academiei de Științe a Republicii Moldova recent a apărut o nouă lucrare a cunoscutului istoric de la Chișinău, Gheorghe Postică. Publicarea sa se face la scurt timp după aceea a monografiei *Români din codrii Moldovei în evul mediu timpuriu (Studiu arheologic pe baza ceramicii din așezarea Hansca)*, Chișinău, "Universitas", 1994, care l-a consacrat pe autor drept unul dintre cei mai competenți specialiști în probleme de arheologie și istorie medievală românească.

Ținem să precizăm faptul că lucrarea recent realizată de Gh. Postică este inserată în colecția *Culturi vechi în Moldova*, care reunește și contribuțiile altor istorici de la Chișinău (Nicolae Chetru, *Din istoria arheologiei Moldovei*; Olga Larina, *Culturi din epoca neolitică*; Victor Sorokin, *Civilizațiile eneolitice din Moldova*; Valentin Dergacioc, *Culturi din epoca bronzului în Moldova*; Oleg Levițki, *Culturile Hallstattului timpuriu și mijlociu în Moldova*), publicate în cursul anului 1994.

Lucrarea prezentată oferă o succintă privire de ansamblu asupra genezei și evoluției civilizației vechi românești în spațiul carpato-nistean, autorul propunându-și să examineze întreaga problemă pe care o reclamă un asemenea subiect: teritoriul Moldovei în contextul etnogenezei poporului român, populația autohtonă în cadrul migrației popoarelor, daco-romanii din spațiul carpato-nistean și primii migratori, romanicii și slavii vechi de la est de Carpați, românii din Moldova în calea ultimelor valuri de migrație a popoarelor nomade, cultura materială a populației vechi românești din Moldova, creștinismul la răsărit de Carpați și organizarea social-politică a românilor din Moldova în secolele V-XIII.

Astfel structurându-și lucrarea, autorul subliniază chiar la început că intrarea poporului român pe arena istorică a Europei la începutul evului mediu reprezintă un rezultat logic al dezvoltării multiseculare a populației autohtone din Dacia antică și că această dezvoltare corespunde, de fapt, procesului de etnogenază a

poporului român. Analizând principalele etape ale acestui proces istoric deosebit de complex, autorul conchide că definitivarea lui, produsă prin secolele VIII-IX, a avut loc în strânsă conexiune cu schimbările social-politice din sânul societății autohtone și este legat de cristalizarea primelor formațiuni politice românești.

În altă ordine de idei, s-a subliniat faptul că supraviețuirea românilor în epoca mileniului migrațiilor s-a datorat în mare parte romanizării și creștinării sale, aceste două elemente reprezentând componentele de bază ale spiritualității neamului românesc. Remarcăm, de asemenea, că toate problemele punctate de autor privesc regiunea carpato-nisteană drept parte componentă a spațiului de formare a civilizației românești în ansamblu, fără a se ignora totodată existența unor particularități ale acestui teritoriu, determinate în special de factorul politic extern.

În încheiere, sintetizându-și observațiile asupra aspectelor examinate, autorul conchide în chip firesc că în Moldova, în evul mediu timpuriu, "s-a conturat o civilizație originală de factură romanică prin esență, ce se deosebea în mod substanțial de civilizațiile popoarelor vecine și se înscria perfect în ansamblul general românesc".

La sfârșitul acestei prezentări succinte ne găsim îndreptății să subliniem că lucrarea istoricului Gh. Postică se circumscrie în coordonatele noii școli istoriografice de la Chișinău, detașată tranșant – prin contribuțiile prodigioșilor săi reprezentanți – de o parte a istoriografiei sovietice de tentă stalinistă, iremediabil compromisă, colportoare de teorii desuete de natură să deruteze istoricul onest, pentru care obiectivitatea riguroasă constituie o condiție primordială a activității științifice.

Utilă și interesantă, așa după cum ni se dezvăluie prin maniera în care a fost elaborată, lucrarea este adresată unei audiențe mai largi: profesorilor, studenților, elevilor și publicului iubitor de istoria neamului.

SERGIU TABUNCIC